
WSCHODNI ROCZNIK HUMANISTYCZNY
TOM XIX (2022), №4
Historia, red. Artur Górak
s. 39-60
doi: 10.36121/wbondyra.19.2022.4.039

Wiesław Bondyra
ORCID 0000-0001-5813-777X
(Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

Urzędnicy grodzcy łukowscy w czasach saskich

Streszczenie: Artykuł jest poświęcony grupie wyższych urzędników grodzkich, pełniących swoje funkcje w ziemi łukowskiej w czasach saskich. Urzędnikami tymi byli: pisarz, podstarości i sędzia, do których na zasadzie dodatku dołączono jeszcze burgrabiów, regentów i wiceserentów. Wywodzili się najczęściej z miejscowej szlachty średniej i dość znaczących rodów, choć nie brakowało też przedstawicieli szlachty mniej zamożnej, a także przybyszów spoza województwa. Odgrywali istotną rolę również w lokalnym życiu samorządowym, a wielu najwybitniejszych przedstawicieli doczekało się awansów na wyższe urzędy. W przeciwieństwie do ziemskich i centralnych, urzędy te nie były sprawowane dożywotnio. Urzędnicy grodzcy byli bowiem w pełni zależni od miejscowych starostów jako swych zwierzchników, którzy mogli ich powoływać i odwoływać w dowolnym czasie. Zasadniczą częścią pracy jest wykaz osób pełniących omawiane urzędy w układzie przyjętym w serii spisów urzędników ziemskich dawnej Rzeczypospolitej. Zestawienie to jest kontynuacją i dopełnieniem wcześniejszych wykazów urzędników ziemskich i grodzkich z województwa lubelskiego w pierwszej połowie XVIII stulecia.

Słowa kluczowe: burgrabia, pisarz grodzki, podstarości, regent grodzki, sędzia grodzki, spis urzędników, urzędnicy grodzcy, wiceserent, ziemia łukowska.

County officials in the Łuków region in the times of the Saxon rule.

Abstract: The article presents a group of higher-rank county officials who exercised their functions in the Łuków region in the times of the Saxon rule (1697-1763). These officials include: a notary, a deputy head of a county and a judge, to whom a burgraves, regents and wiceserents were added as an accompaniment. Most often they descended from middle-rank nobility and most significant families, although there were also representatives of less affluent nobility, as well as newcomers from outside the voivodeship. They also played an important role in the functioning of the local self-government, and many of the most prominent representatives were promoted to higher offices. Unlike the land and central authorities, these offices were not held for life. Municipal officials were fully dependent on the local prefects of the county as their superiors, who could appoint and dismiss them at any time. The essential part of this paper is the register of people holding the offices in question, in the structure adopted in the series

of indexes of land officials of the former Republic of Poland. This list is a continuation and supplementation of earlier indexes of land and county officials from the Lublin voivodeship in the first half of the 18th century.

Keywords: burgrave, county notary, deputy head of a county, municipal regent, county judge, list of officials, county officials, vicesgerent, Łuków land.

Wykazy urzędników i funkcjonariuszy państwowych oraz samorządowych z czasów staropolskich zawsze cieszyły się wielkim uznaniem historyków tej epoki, jako niezmiernie przydatne do wszelkiego rodzaju badań, od biograficznych po prawno-ustrojowe. Sięgają do nich także niezawodowi miłośnicy historii. Efektem takiej potrzeby stały się inicjatywy zespołowego opracowania zestawień urzędników centralnych i ziemskich z Korony¹ i Litwy², koronnych posłów sejmowych³, jak również deputatów Trybunału Koronnego⁴ i Litewskiego⁵. Osobnym torem szły już indywidualne poszukiwania i opracowania spisów urzędników grodzkich. Rozpoczęły się one jeszcze przed wojną za sprawą Karola Maleczyńskiego⁶, a po okresie dłuższego zastoju zostały wznowione od lat dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia⁷. Wymienić tu można zestawienia dla grodów dawnego województwa sandomierskiego opracowane przez Jacka Pielasa⁸ i Dariusza Kupisza⁹, a także dla grodu liwskiego na Mazowszu przez Mirosława Rogu-

¹ *Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII-XVIII w. Spisy*, t. I-X, red. A. Gąsiorowski, Kórnik 1987-2007. Z tej serii z ziem Korony do opracowania pozostały jeszcze tylko spisy urzędników braclawskich i mazowieckich.

² *Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. I-IV, red. A. Rachuba, Warszawa 2003-2015. Z kolei z tej serii dotychczas nie ukazały się jeszcze spisy urzędników mińskich, nowogrodzkich i witebskich.

³ *Posłowie ziemscy koronni 1493-1600*, red. I. Kaniewska, Warszawa 2013. Ponadto wiele pojedynczych spisów w diariuszach i monografiach późniejszych sejmów w XVII-XVIII w.

⁴ *Deputaci Trybunału Koronnego 1578-1794. Spis*, cz. 1-5, oprac. H. Gmiterek, D. Kupisz, L. Wierzbicki, W. Bondyra, J. Ternes, Warszawa 2017.

⁵ *Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego 1582-1794. Spisy*, t. I-II, oprac. A. Rachuba, H. Lulewicz, P. Romaniuk, Warszawa 2004-2007.

⁶ K. Maleczyński, *Urzędnicy grodzcy i ziemscy lwowscy w latach 1352-1783*, Lwów 1938; idem, *Urzędnicy grodzcy trembowelscy 1403-1783*, „Ziemia Czerwieńska”, R. 2, 1936, z. 1, s. 302-317.

⁷ S. Cynarski i A. Fałniowska-Gradowska, *Szlachta urzędnicza w mieście. Urzędnicy i oficjaliści ziemscy i grodzcy sędęcy od XVI do XVIII w.*, [w:] *Dzieje miasta Nowego Sącza*, t. 1, red. F. Kiryk, Kraków 1992, s. 745-789.

⁸ J. Pielas, *W kręgu urzędników szlacheckiej prowincji. Uwagi o karierach i znaczeniu urzędników grodzkich w województwie sandomierskim w pierwszej połowie XVII w.*, [w:] *Cywilizacja prowincji Rzeczypospolitej szlacheckiej*, Bydgoszcz 2004, s. 73-87; idem, *Kariery pisarzy grodzkich w województwie sandomierskim w pierwszej połowie XVII w.*, „Almanach Historyczny”, t. 7, 2005, s. 95-117; idem, *Urzędnicy grodzcy nowokorczyńscy i ich kariery w XVII w.*, [w:] *Dzieje biurokracji*, t. 4, cz.1, red. A. Górak, K. Latawiec, D. Magier, Lublin - Siedlce 2011, s. 137-151; idem, *Urzędnicy grodzcy sandomierscy w pierwszej połowie XVII w.*, [w:] *O przeszłości. Czasy, miejsca, ludzie. Księga jubileuszowa dedykowana prof. Jadwidze Muszyńskiej*, red. W. Kowalski, Kielce 2016, s. 41-49.

⁹ D. Kupisz, *Urzędnicy i personel grodu radomskiego w XVI w.*, „Prawo, Administracja, Kościół” KUL, t. 13, 2003, s. 155-164; idem, *Urzędnicy starostwa radomskiego a sejmik sandomierski w XVI-XVIII w. Uwagi dotyczące współpracy administracji starościńskiej i samorządowej w Rzeczypospolitej szlacheckiej*, [w:] *Z dziejów administracji w Małopolsce w XVI-XX w.*, red. D. Kupisz, Radom 2003, s. 9-15; idem, *Urzędnicy grodzcy radomscy w XVI-XVIII w. Stan badań i postulaty badawcze*, „Biuletyn Kwartalny Radomskiego Towarzystwa Naukowego”, t. 40, 2006, s. 7-24; idem, *Kancelaria grodzka radomska w dobie staropolskiej. Rekonesans badawczy*, [w:] *Notariat na ziemiach polskich w XIX-XX w. Ustawodawstwo - edukacja - piśmiennictwo*, red. S.

skiego¹⁰. Pod nieco innym kątem realizowane były badania Roberta Jopa i Janusza Łosowskiego, którzy dokonali kompleksowej analizy środowiska funkcjonariuszy kancelaryjnych grodów chełmskiego, krasnostawskiego i lubelskiego, zwłaszcza w XVII stuleciu¹¹.

Do tego nurtu żmudnych poszukiwań zalicza się także niniejsza praca, stanowiąca dopełnienie wcześniejszych zainteresowań autora¹², a jest zaś bezpośrednią kontynuacją spisu urzędników grodzkich lubelskich¹³, siłą rzeczy nawiązując do niego formą i treścią. Obejmuje nie tylko spisy wyższych urzędników grodzkich lukowskich, czyli podstarościch, sędziów¹⁴ i pisarzy grodzkich, sprawujących swe obowiązki w latach 1697-1763. Dołączono także wykazy burgrabiów i regentów grodzkich. Po pewnych wahaniach również wiceszeregów, bowiem w niektórych przypadkach to właśnie ta funkcja stanowiła pierwszy szczebel do awansów zarówno w hierarchii grodzkiej, jak i ziemskiej. Pominięto natomiast przedstawicieli niższego personelu, susceptantów, subdelegatów i instygatorów grodzkich. Funkcje te w czasach saskich charakteryzowały się jeszcze niestałością, doraźnością do załatwiania określonych spraw procesowych z desygacji sędziów czy podstarościch. O ich względnej stałości mówić możemy dopiero w czasach stanisławowskich. Przede wszystkim jednak posiadamy o nich niezmiernie mało informacji¹⁵, a głównym powodem jest brak ksiąg grodzkich lukowskich¹⁶, które nie przetrwały zawieruchy wojennej. Niemożność sięgnięcia do akt sądowych, właściwych dla funkcjonowania grodu i jego urzędników, w zasadzie właśnie sądowych, zmusza do szukania często przypadkowych informacji w innych źródłach, przede wszystkim w księgach lubelskich, choć i tam lukowscy urzędnicy pojawiają się nader rzadko. W szczególności dotyczy to tych niższych w hierarchii oraz burgrabiów. To wszystko niestety sprawia, że na tle uprzednio opracowanych wykazów, choć też niedoskonałych, spis urzędników lukowskich jawi się jako zdecydowanie najmniej kompletny.

Piątkowski, K. Skupieński, Radom 2006, s. 23-28.

¹⁰ M. Roguski, *Urzednicy grodzcy i kancelaryjni liwscy w latach 1764-1795*, „Rocznik Katuszyński”, z. 14, 2014, s. 11-40; idem, *Kancelaria ziemna i grodzka liwska w XV-XVIII w.*, „Rocznik Liwski”, t. VI, 2012/2013, s. 55-83.

¹¹ R. Jop, *Środowisko urzednicze kancelarii grodzkich w Chełmie, Lublinie i Krasnymstawie w drugiej połowie XVII w.*, Lublin 2003; J. Łosowski, *Kancelaria grodzka chełmska od XV do XVIII w. Studium o urzędzie, dokumentacji, jej formach i roli w życiu społeczeństwa staropolskiego*, Lublin 2004.

¹² W. Bondyra, *Urzednicy grodzcy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej w czasach saskich. Spisy*, [w:] *Scientia nihil est quam veritas imago. Studia ofiarowane Ryszardowi Szczygłowi w siedemdziesięciolecie urodzin*, red. A. Sochacka, P. Jusiak, Lublin 2014, s. 888-936; idem, *Vice-voivodes, Bailiffs and Regents in Belz Voivodeship and Chełm Land in the Times of the Saxon Rule (Podwojewództwie, komornicy i regenci województwa bełskiego i ziemi chełmskiej w czasach saskich)*, „Res Historica”, t. 49, 2020, s. 265-288; idem, *Podwojewództwie, komornicy i regenci lubelscy w czasach saskich*, „Rocznik Lubelski”, t. 47, 2021, s. 73-90.

¹³ W. Bondyra, *Urzednicy grodzcy lubelscy w czasach saskich. Spisy*, „Almanach Historyczny”, t. 23, 2021, z. 1, s. 59-80.

¹⁴ Początkowo, podobnie jak w wielu innych grodach (np. na Rusi Czerwonej), urzędy podstarościego i sędziego grodzkiego były łączone, dopiero po 1726 r. zaczęto je rozdzielać, choć niekonsekwentnie.

¹⁵ Z tego okresu wiemy tylko o subdelegatach: Ludwiku Barcickim wzmiankowanym w 1750 r., Kazimierzu Czernskim w 1739, Macieju Czernskim w 1768 i Janie Drotkiewicz w 1747 r. W 1722 r. susceptantem był Paweł Krasowski, a insyngatorem w 1763 i 1778 r. Piotr Grodzicki.

¹⁶ W Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie w zespole 95 (Castrensia Łukoviensia, sygn. 56, 57) znajdują się tylko 2 księgi z lat 1743-44, z których pierwsza nie jest udostępniana ze względu na zły stan zachowania.

W czasach saskich gród łukowski, obok horodelskiego, zaliczał się do tych nielicznych na tym obszarze, których zwierzchnikami w czasach saskich w większości nie byli przedstawiciele magnaterii¹⁷. W tym okresie bowiem urząd starosty grodowego łukowskiego należał do trzech pokoleń rodu Nowosielskich herbu Jastrzębiec: Jana w latach 1699-1712, jego syna Franciszka Jana w latach 1712-39 i wnuka Jan Pawła w latach 1739-66¹⁸. Wywodzący się z południowego Podlasia, Nowosielscy nigdy nie osiągnęli wysokiej pozycji społeczno-majątkowej, pozostając w rzędzie nieco zamożniejszej, ale tylko szlachty średniej. Zdają się to zresztą potwierdzać związki koligacyjne ich samych oraz córek¹⁹, a także pełniona rola na forum sejmiku lubelskiego. Poza posiadanymi w ziemi mielnickiej dobrami Nowosielsce, Zakrze i zastawnymi Suchowola (część po Niemyskich), łowczemu mielnickiemu Janowi Nowosielskiemu żona Anna z Widliców Domaszewskich w 1688 r. wniosła większe części wsi Domaszewnica i Cieszkowizna w parafii Łuków oraz Chomejowa Wola w parafii Radzyń, położonych już w ziemi łukowskiej. O ile wiadomo, ów stan posiadania już nie zmienił w kolejnych dwóch pokoleniach, nie licząc dóbr dzierżawionych. Zresztą i samo stosunkowo małe starostwo łukowskie, po wcześniejszym znacznym okrojeniu i wyodrębnieniu czterech tenut i czterech pojedynczych wsi, w pierwszej połowie XVIII w. też nie dawało zbyt wielkich dochodów, obejmując zaledwie 1 niewielkie miasto i 2 wsie. Niewielkie znaczenie miało, że ostatni z wymienionych Nowosielskich - starostów, Jan Paweł, w 1758 r. został kasztelanem ciechanowskim i był jednym senatorem w koronnej linii rodu²⁰.

Ten status starostów łukowskich musiał zapewne powodować, że Nowosielscy jako starostowie nie mogli sobie pozwolić na aż taką swobodę w kreowaniu podległej kadry urzędniczej, jaką przykładowo dysponowali potężniejsi Potoccy w Bełzie i Krasnymstawie, Rzewuscy w Chełmie czy nawet Tarłowie w Stężycy, bądź wieloletni starosta lubelski Jan Jakub Zamoyski.

Ponieważ w przeciwieństwie do urzędników ziemskich, urzędnicy grodzcy nie pełnili swych funkcji dożywotnio i będąc przynajmniej formalnie w pełni zależni od swych zwierzchników, mogli więc być przez nich w dowolnym czasie mianowani, odwoływani bądź przenoszeni. Właściwie każda zmiana starosty grodowego mogła wiązać się z przynajmniej częściową wymianą personelu poprzednika, nawet jeżeli tym poprzednikiem był ktoś z rodziny. W skrajnych przypadkach nowi zwierzchnicy grodu dokonywali całkowitych czystek, jak to stało się w 1710 r. w Lublinie po nastaniu starosty Franciszka Jana Załuskiego, czy w Bełzie w 1767 r. za Stanisława Szczęsnego Potockiego, choć ten drugi objął przecież starostwo po swym ojcu Franciszku Salezym²¹.

¹⁷ Por. *Urzędnicy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej XIV-XVIII w. Spisy*, oprac. H. Gmiterek, R. Szczygieł, Kórnik 1992, nr 329-333, 626-628, 731-737, 840-846; *Urzędnicy województwa lubelskiego XVI-XVII w. Spisy* (dalej: *Urzędnicy lubelscy*), oprac. W. Kłaczewski, W. Urban, Kórnik 1991, nr 325-329; *Urzędnicy województwa ruskiego XIV-XVIII w. Spisy*, oprac. K. Przyboś, Wrocław 1987, nr 2039-2043; *Urzędnicy województwa sandomierskiego XVI-XVIII w. Spisy*, oprac. K. Chłapowski, A. Falniowska-Gradowska, Kórnik 1993, nr 902-906, 1149-1151.

¹⁸ *Urzędnicy lubelscy*, nr 621-624.

¹⁹ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej* (dalej: *Ur.*), t. XII, Warszawa 1915, s. 198.

²⁰ *Lustracja województwa lubelskiego 1661*, wyd. H. Oprawko, K. Schuster, Warszawa 1962, s. 47, 57-66, 67-82; *Summariusz królewsczyzn w całej Koronie Polskiej z wyrażeniem posesorów i siła która płaci rocznej kwarty, spisany roku 1770*, wyd. E. Piotrowski, Żytomierz 1862, s. 40; *Ur.*, t. XII, s. 198-200.

²¹ Zob. W. Bondyra, *Urzędnicy grodzcy lubelscy...*, s. 63-64; idem, *Urzędnicy grodzcy województwa bełskiego...*, s. 889.

W grodzie lukowskim natomiast radykalne wymiany urzednikow do konca panowania saskiego praktycznie sie nie zdarzaly, zas krąg osob sprawujacych zwlaszcza wyzsze funkcje w Lukowie wlasnie ograniczaly sie do zaledwie kilku miejscowych znaczniejszych rodow – Domaszewskich, Jasieńskich, Jastrzebskich, Jezierskich i Szaniawskich²². Z nimi starostowie Nowosielscy widocznie musieli sie liczyć²³ i pewnie w jakis sposob byli uzaleznieni od ich poparcia. Nie oznacza to wszakze, ze w ogole nie dochodzilo do wymiany niektorzych pojedynczych urzednikow grodzkich przez nowo nastepujacych starostow lukowskich. Odbywalo sie to jednak w niewielkim stopniu, w wazkim kręgu kandydatow i z pewnoscia nie na zasadzie wiazow klientelskich jak u starostow o randze magnackiej. Tak wiec kiedy w 1699 r. stolnik podlaski Jan Nowosielski otrzymal starostwo po smierci wojewody poznanckiego Stanislawo Malachowskiego, pozostawil uprzedniego podstarościego i zarazem sędziego grodzkiego Jana Stanislawo Zarzeckiego, a wymienil tylko pisarza grodzkiego Franciszka Karola Tokarzewskiego, zastepujacy go dotychczasowym regentem grodzkim Janem Jasieńskim. W 1712 r. Nowosielski ustapil starostwo synowi Franciszkowi Janowi, ktory pozostawil ojcowskich urzednikow, aczkolwiek wobec niekompletnosci danych nie mamy pewnosc, czy dotyczylo to takze regenta grodzkiego. Z kolei w 1739 r. z cesji ojca zwierzchnikiem grodu lukowskiego zostal Jan Pawel Nowosielski, choc wiele wskazuje na to, ze faktycznie przejal starostwo dopiero w 1744 r., kiedy ojciec otrzymal nominacje na podkomorzego lubelskiego. Takze i on pozostawil urzednikow grodzkich swojego poprzednika. Prawdziwej czystki w obsadzie wyzszego personelu grodzkiego dokonal za to podkomorzec lubelski Sebastian Dluski, za konsensem królewskim w 1766 r. wykupujacy starostwo z rak Nowosielskiego²⁴. Przeprowadzil on wymiane, zdaje sie, wszystkich lukowskich wyzszych urzednikow grodzkich, a nawet wikszości wiceserentow.

Spośród ogólnej liczby 81 osob, ktore w omawianym czasie pelnily wszystkie uwzględnione przez nas urzedy grodzkie (bez rzekomych), tylko 18 sprawowalo wyzsze urzedy podstaroście, sędziow i pisarzy grodzkich. Z nich z kolei az 14 wywodzilo sie ze wspomnianej powyzej wazkiej grupy zaledwie pieciu najznacznieszych rodow ziemi lukowskiej. Takze pozostalych czterech pojedynczych nalezalo do liczacej sie miejscowej szlachty: Rzewuskich, Stoińskich, Tokarzewskich i Zarzeckich. Dzialo sie tak mimo, ze formalnie nie wprowadzono nakazu bycia terrigena przez urzednikow grodzkich. To specyfika grodu lukowskiego, bowiem w innych analizowanych zawsze zdarzalo sie nawet kilku urzednikow - przybyszow z innych ziem, ktorzy w ogole nie byli posesjonatami na terenie, gdzie sprawowali swe funkcje, przynajmniej w momencie mianowania²⁵. O ich powołaniu decydowala li tylko wola najczesciej magnackiego protektora i zwierzchnika.

Podobnie, jak na innych obszarach, sprawowanie wyzszych urzedow grodzkich bylo prestiżowe, a osoby je sprawujace cieszyly sie powazaniem i uznaniem. Tym bardziej jezeli jednoczesnie wywodzily sie z tak znaczących miejscowych „starozytnych” rodow. Tworzily swoisty łącznik pomiedzy lokalnymi dygnitarzami a szlachta, a ich wladza

²² Jezeli do tej listy dołączymy jeszcze Łaskich, Rostworowskich i Suffczyńskich, to otrzymamy ścisłe grono miejscowej elity majątkowej i urzędniczej czasow saskich.

²³ Jednak nigdy ich nie polaczily wiezy malzenskie z przedstawicielkami tych rodow.

²⁴ W. Konopczyński, *Dluski Sebastian*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. V, s. 197.

²⁵ Przykład choćby Jana Antoniego Lewickiego, pisarza gr. belskiego, czy Antoniego Jana Pakoslawskiego, sędziego gr. lubelskiego. Pierwszy z nich nabył dobra w woj. belskim dopiero w trakcie pelnienia swej funkcji.

na podległym terenie była realna, w przeciwieństwie do większości urzędników ziemskich²⁶. Przede wszystkim była to baza dla ewentualnych dalszych awansów w hierarchii ziemskiej, co dotyczyło połowy urzędników łukowskich. Nie były to jednak kariery tak spektakularne jak przykładowo w sąsiedniej ziemi lubelskiej i żadna z tych osób nie doznała się awansów na godności senatorskie, choćby najniższe w hierarchii kasztelanie. Większość z nich osiągnęła co najwyżej urzędy sędziego (Kazimierz Antoni i Marcin Jan Jastrzębscy) czy pisarza ziemskiego (Tomasz Kajetan Radomyski i Mateusz Franciszek Radzikowski) albo chorążego²⁷ łukowskiego (Antoni Karol Łaski i Antoni Franciszek Rzewuski). Tylko dwaj inni zrobili karierę poza ziemią łukowską: Jan Jasiński został sędzią ziemskim liwskim a Mikołaj Nieprzecki podsędkiem lubelskim. Interesujące, że żadnych awansów nie dostąpili czterej Szaniawscy, ubożsi krewni senatorskiej („biskupiej”) linii rodu.

Po przeciwnej stronie znajdowała się bardzo liczna grupa aż 56 wicesgerentów. Ich mnogość była kolejną osobliwością niezbyt przecież ważnego grodu łukowskiego. W drugiej połowie panowania Augusta III jednocześnie funkcjonowało 4-8 wicesgerentów, a w laudum sejmiku lubelskiego przed konwokacją z 6 II 1764 r. wymieniono ich aż dziewięciu²⁸, co było ewenementem bodaj na skalę krajową. Chyba z tej racji ich ranga była nieco niższa niż w innych grodach. Podobnie jak w Krasnymstawie urząd ten w Łukowie czasami łączono z funkcją burgrabiego, a jeszcze częściej subdelegata. W tej licznej grupie większość, bo aż 36 wicesgerentów, nigdy nie awansowało.

W działalności publicznej przedstawiciele analizowanej grupy urzędniczej również widzimy spore odmienności, przede wszystkim w porównaniu z analogicznym kręgiem urzędników lubelskich. Wśród tych drugich aktywność była spora i aż 30 % z nich aktywnie uczestniczyła na forum sejmikowym i pełniła tam różnorakie ważne funkcje samorządowe – marszałków, asesorów, posłów, funkcjonariuszy podatkowych, a także deputatów trybunalskich. Natomiast w przypadku szlachty łukowskiej ta aktywność wprawdzie także była widoczna, jednak dotyczyła właśnie nie urzędników grodzkich, aktualnych czy byłych, lecz urzędników jedynie ziemskich i to niekoniecznie najwyższych w hierarchii. Wszystko oczywiście w dozwolonych prawem parytetach ziemi łukowskiej wobec całego województwa lubelskiego²⁹. Z nielicznych reprezentantów grona urzędników grodzkich, szczególnie aktywnych w działalności sejmikowej, należy wymienić przede wszystkim dwóch z początków panowania saskiego. Pisarz grodzki Andrzej Franciszek Jastrzębski w 1700 i 1701 r. był obrany sędzią fiskalnym, a także administratorem podatku szelężnego i komisarzem do rewizji ksiąg łukowskich, w 1704 r. posłem do króla, w 1716

²⁶ J. Pielas, *Urzędnicy grodzcy nowokorczyńscy...*, s. 137.

²⁷ Chorąży był wówczas najwyższym urzędnikiem w hierarchii ziemskiej ziemi łukowskiej, ponieważ urząd podkomorzego został ustanowiony dopiero w 1793 r. *Urzędnicy lubelscy...*, nr 532.

²⁸ Archiwum Państwowe w Lublinie (dalej: APL), *Castrensia Lublinensia Relationes*, ks. 375, k. 132v-139v; APL, Trybunał Koronny Lubelski, sygn. 443, s. 596-599; Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk im. Wróblewskich w Wilnie, fond 17, sygn. 181, k. 63v-65. Z całą pewnością nie było tu możliwości pomylki z wiceregentami.

²⁹ W czasach saskich marszałkami sejmikowymi z alternaty łukowskiej byli: starosta grójecki Krzysztof Jezierski w 1707 (dwóch) i 1708 (trzech, w tym z limity), starosta łukowski Franciszek Jan Nowosielski w 1715, chorąży łukowski Stanisław Rozwadowski w 1704, podczaszy Michał Ryszkowski w 1703 (pięciu w tym z limity) i w 1712, pisarz ziemski Kazimierz Sylwester Suffczyński w 1701 (czterech, w tym z limity) i 1720, Konstanty Szaniawski w 1759 i wojski Stanisław Mateusz Szaniawski w 1732.

i 1733 r. dystrybutorem soli suchedniowej, a w 1733 r. asesorem sejmików przedkonwokacyjnego i przeddelekcyjnego. Natomiast podstarości i sędzia grodzki Jan Stanisław Zarzecki w 1697 r. był posłem od sejmiku lubelskiego do szlachty podlaskiej, zaś w 1699 r. posłem do biskupa krakowskiego, a w 1699 i 1701 r. dystrybutorem soli suchedniowej³⁰. W późniejszym okresie podstarości Jan Jasieński w 1720/21 r. był deputatem do Trybunału Koronnego, a sędzia grodzki Antoni Franciszek Rzewuski deputatem w 1752/53 r.³¹ Wreszcie sędzia grodzki Paweł Stoiński w 1744 r. został obrany marszałkiem lubelskiego sejmiku przedsejmowego, a regent Tomasz Wyrzykowski w 1767 r. był asesorem sejmiku konfederackiego³². Oczywiście aktywność publiczna i częstotliwość pełnionych funkcji sejmikowych obniżała się wraz przynależnością do niższej kategorii urzędniczej. Skutkiem tego spośród tak licznych wicesgerentów możemy wprowadzić odnotować kilkunastu podpisanych uczestników obrad sejmikowych, aczkolwiek bez żadnych konkretnych funkcji. Wyjątkiem był Piotr Hadziewicz, w 1733 r. obrany jednym z oficjalnych posłów województwa lubelskiego na elekcję i w 1752 r. marszałkiem sejmiku gospodarskiego (już jako podstoli lukowski). Nie mamy też żadnego śladu aktywności publicznej wśród burgrabiów, co zresztą jest też charakterystyczne dla urzędników z innych grodów, w tym lubelskich.

Zamieszczony poniżej wykaz urzędników grodzkich lukowskich wzorowany jest na znanej serii wydawniczej spisów urzędników ziemskich i w związku z tym celowo zastosowano w nim podobny układ. Składa się on zatem z dwóch części. Pierwsza właściwa została poprzedzona wykazami skrótów ogólnie przyjętych dla wspomnianej serii. Dalej w alfabetycznym układzie urzędów wymienia osoby piastujące funkcje według chronologii, z podaniem pierwszej i ostatniej wzmianki. Część druga zaś to alfabetyczny indeks tych osób, z uwzględnieniem przebiegu kariery urzędniczej, mający za zadanie ułatwienie szybkiego odnalezienia interesującej nas postaci. Oczywiście zdajemy sobie sprawę, że jak każdy tego rodzaju spis urzędników czy funkcjonariuszy z czasów staropolskich, tak i ten jest niepełny. Braki w tym przypadku dotyczą nie tyle opuszczenia jakichś osób, ile pełnego czasu pełnienia urzędu. W szczególności dotyczy to jego rozpoczęcia, ponieważ wobec nieistnienia ksiąg lukowskich prawie w ogóle nie mamy informacji o nominacjach i przysięgach nowo powołanych funkcjonariuszy.

³⁰ Materiały do chronologii sejmików lubelskich z lat 1697-1733 i 1734-63, zebrane w ramach projektu badawczego NPRH.

³¹ *Deputaci Trybunału Koronnego 1578-1794. Spis*, cz. 4: 1701-1750, oprac. W. Bondyra, s. 161, t. 5: 1751-1794, oprac. J. Ternes, Lublin 2017, s. 65.

³² W. Bednaruk, *Sejmiki lubelskie w okresie stanisławowskim (1764-1794)*, Lublin 2001, s. 407.

Spis urzędników grodzkich łukowskich

Wykaz skrótów

1. Literatura, źródła, instytucje.

- AAL – Archiwum Archidiecezjalne w Lublinie
 AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
 AKKL – Akta Kapituły Katedralnej Lubelskiej w AAL
 AKL – Akta Konsystorza Lubelskiego w AAL
 ANKr. – Archiwum Narodowe w Krakowie
 APL – Archiwum Państwowe w Lublinie
 APP – Archiwum Publiczne Potockich w AGAD
 ASang. – Archiwum Sanguszków w ANKr.
 BLAN – Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk im. Wróblewskich w Wilnie
 Bon. – A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. I-XVI, Warszawa 1899-1913
 B.Ossol. – Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
 B.PAU-PAN Kr. – Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
 CCrasnR – Castrensia Crasnostaviensia Relationes w APL
 CLubD – Castrensia Lublinensia Decreta w APL
 CLubI – Castrensia Lublinensia Inscriptiones w APL
 CLubR – Castrensia Lublinensia Relationes w APL
 CPAHK – Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy w Kijowie
 Elektorowie – *Elektorowie królów Władysława IV, Michała Korybuta, Stanisława Leszczyńskiego i spis stronników Augusta III*, oprac. J. Dunin-Borkowski i M. Dunin-Wąsowicz, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie”, t. I: 1908/1909
 Elektorów poczet – *Elektorów poczet, którzy niegdyś głosowali na elektów Jana Kazimierza roku 1648, Jana III roku 1674, Augusta II roku 1697 i Stanisława Augusta roku 1764, najjaśniejszych królów polskich, wielkich książąt litewskich, i.t.d.*, wyd. O. Pietruski, Lwów 1845
 Kalendarz 1747 – *Kalendarz polityczny na rok P. 1747 przybyszowy, po przestępnym trzeci...*, Lublin [1746]
 Kalendarz 1762 – *Kalendarz polityczny na r. P. 1762, po przybyszowym pierwszy, po przestępnym drugi*, Lublin 1761.
 Ks. ref. – Księgi sądu referendarskiego w AGAD
 LBN – Lwowska Biblioteka Naukowa Akademii Nauk Ukrainy im. W. Stefanyka we Lwowie
 Nies. – K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. I-X, wyd. J. N. Bobrowicz, Lipsk 1839-45.
 PSB – Polski słownik biograficzny, t. I-XLIX.
 Ref. – *Księgi referendarzów koronnej z drugiej połowy XVIII w.*, t. I-II, wyd. A. Keckowa, W. Pałucki, Warszawa 1955-57.
 Sig. – Księgi Sigillat Metryki Koronnej w AGAD
 Sozański – A. Sozański, *Imienne spisy osób duchownych, świeckich i wojskowych, które w pierwszych ośmiu latach panowania króla Stanisława Poniatowskiego od 1764-1772 r. w rządzie lub przy administracji Rzeczypospolitej udział brały*, Kraków 1866.
 TKL – Trybunał Koronny Lubelski w APL
 U – *Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII-XVIII wieku. Spisy.*
 Ur. – S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. I-XV, Warszawa 1904-31.

VL – *Volumina Legum. Przedruk zbioru praw staraniem xx. Pijarów w Warszawie, od roku 1732 do roku 1782 wydanego*, wyd. J. Ohryzko, Petersburg 1859-60.

Woliński - M. Woliński, *Herbarz szlachty ziemi lukowskiej na Lubelszczyźnie*, t. I-II, Szczecin 2011, 2014.

2. Urzędy oraz inne skróty i symbole.

Urzędy

burg. – burgrabia
chor. – chorąży
cz. – cześnik
instyg. – instygator
kom. – komornik
łow. – łowczy
miecz. – miecznik
pcz. – podczaszy
pis. – pisarz
psęd. – podsędek
psta – podstarości
pstol. – podstoli
pwda – podwojewodzi
reg. – regent
sęd. – sędzia
skar. – skarbnik
stol. – stolnik
subd. – subdelegat
susc. – susceptant
v-ger. – wiceregent
wger. – wicesgerent

Określenia topograficzne

bracl. – braclawski
bus. – buski
bydg. – bydgoski
cheł. – chełmski
chęc. – checiński
czers. – czerski
grab. – grabowiecki
krasn. – krasnostawski
liw. – liwski
lub. – lubelski
luk. – lukowski
mieln. – mielnicki
owr. – owrucki
parn. – parnawski
podl. – podlaski
smol. – smoleński

stęż. – stężycy
urzęd. – urzędowski
wend. – wendeński

Inne skróty i symbole

A – awans
a. – przed (ante)
f. – fond
gen. – generalny
gr. – grodzki
gran. – graniczny
h. – herb
mn. – mniejszy
N – nominacja
NN – nieznan (z imienia)
op. – opis (opys)
P – przysięga
R – rezygnacja
w. – większy
z. – ziemski
† – śmierć, zmarły

BURGRABIA

1. NN Jezierski
12 IX 1702 (AAL AKL, k. 384v)
2. Kazimierz Fabian Gąsecki, kom. gran. łuk.
27 VII 1705 (CLubR 191, k. 558)
3. Michał Stanisław Biszewski (Byszewski?), wger. łuk.
26 X 1714 (TKL 1545, s. 311)
10 XII 1714 (B.Ossol. 2485/II, k. 132)
4. Sebastian Kownacki
12 IV 1719 (B.PAU-PAN Kr. 8333, k. 113)
5. Kazimierz Paprocki, cz. nowogr. 1720
27 IX 1719 (CLubR 219, k. 850)
Dnia 19 X 1720 wymieniany tylko z urzędem cześnika nowogrodzkiego (Ks. ref. 22, k. 138)
6. Kazimierz Grzegorz Bystrzycki
1731 (Woliński I, s. 32)
12 IX 1733 (Elektorowie, s. 24)

W dniu 2 VI 1731 jako burgrabia lukowski wymieniany jest Antoni Burski (BLAN, f. 273, nr 4104, k. 45), który faktycznie nadal był burgrabią mielnickim, wzmiankowanym na tym urzędzie w 1719 (CLubR 218b, k. 903).

7. Tomasz Stanisław Leszczyński
1733 (Bon. XIV, s. 166), potem wger. luk. 1744

8. Michał Kruszewski
18 V 1751 (CLubR 317, k. 81)
7 VII 1752 (CLubR 322, k. 1134v)

9. Franciszek Salezy Choiński
1757 (Bon. III, s. 41)

10. Wojciech Witkowski
6 II 1764 (BLAN f. 17, nr 181, k. 65; TKL 443, s. 598)
5 VI 1780 (Ref. I, s. 536), potem sęd. z. luk. 1794
W TKL mylnie zapisany jako Wilkowski.

PISARZ GRODZKI

11. Franciszek Karol Tokarzewski, kom. gran. luk.
24 VIII 1694 (Sig. 15, s. 71)
9 V 1697 (CLubR 168, k. 653)
6 IX 1701 olim (CLubR 183, k. 898)
Po Szymonie Stanisławie Domańskim z Domanina 1690-93 (CLubR 149, k. 224)

12. Jan Jasieński
23 III 1700 (CLubR 178, k. 415)
24 IX 1703 (AAL AKL, k. 410v), potem psta luk. 1709

13. Andrzej Franciszek Jastrzębski, miecz. bract. 1697
7 X 1716 (AAL AKKL, Rep. 64 TVII, k. 192v)
12 VII 1726 (TKL 1546, s. 31), potem psta luk. 1733

14. Antoni Jasieński
2 VI 1731 (BLAN, f. 273, nr 4104, k. 45)
12 IX 1733 (Elektorowie, s. 79; tu błędnie zapisany jako psta luk.)
14 VI 1738 (CLubR 268, k. 397)
A 1738 na cz. liw. (Bon. VIII, s. 296), † 1739

15. Jan *Gołębek* Jezierski
15 III 1745 (Ks. ref. 45, s. 1255)
1746 (Kalendarz 1747, s. nlb)

16. Antoni Jasiński
1761 (Kalendarz 1762, k. E₉)

17. Józef Jasiński, wojski mn. łuk. 1775
1766 (Sozański, s. 25)
1775 (VL, t. IX, s. 263)
3 VI 1778 (Ref. I, s. 405), † 1780

PODSTAROŚCI

18. Marcin Jan Jastrzębski, cz. owr. 1690
1690 (Bon. VIII, s. 323)
17 VII 1691 (Sig. 15, s. 52)
A 1696 na psęd. z. łuk.
Wg U IV/4, nr 550 awans na podsędka nastąpił ok. 7 VI 1695

19. Jan Stanisław Zarzecki (Zarzycki), wojski łuk.
26 III 1697 (CLubR 167, k. 281v)
7 VII 1704 (TKL 1545, s. 254, 257)

20. Jan Jasiński, psęd. z. liwski, przedtem pis. gr. łuk.
24 V 1709 (AAL AKL, k. 437)
9 IX 1720 (CLubR 221, k. 596), jednocześnie psęd. z. liwski 1719
1724 (Bon. VIII, s. 296), potem sęd. z. liw. 1724

21. Andrzej Franciszek Jastrzębski, miecz. brać. 1733, przedtem pis. gr. łuk.
18 III 1733 (CLubR 255, k. 180v, 183v)
16 VII 1733 (B.PAU-PAN Kr. 8333, k. 130v)
11 VII 1736 jako podstarości błędnie zapisany był Józef Stoiński (LBN f. 91, sygn. 339, k. 270), który faktycznie był podstarościcem łukowskim.

22. Kazimierz Kamieński (Kamiński)
29 VIII 1739 (Sig. 26, k. 110-110v)
21 V 1742 (Sig. 26, k. 148)

23. Kazimierz Antoni Jastrzębski, skar. bydg.
11 IX 1742 (TKL 443, s. 316, 326)
11 IX 1753 (AAL AKKL, TX, nr 1593), potem sęd. z. łuk. 1754

24. Feliks (Szczęsny) Szaniawski
6 IX 1764 (Elektorów poczet, s. 365)

25. Paweł *Widlica* Domaszewski, pstol. łuk. 1767
1767 (Bon. IV, s. 373; Sozański, s. 25, tabl. 5) i sęd. gr.
1783 (Bon. IV, s. 373)

REGENT GRODZKI

26. Jan Jasieński

9 V 1697 (CLubR 168, k. 653v)

15 V 1697 (CPAHK, f. 254, op. 1, nr 1218, k. 45v)

27. Michał Radzikowski

2 VI 1702 (CLubR 185, s. 1257)

15 IX 1702 (AGAD APP 133, s. 638)

28. Kazimierz Antoni Jastrzębski

2 VI 1731 (BLAN, f. 273, nr 4104, k. 45)

12 IX 1733 (Elektorowie, s. 80)

29. Leon Rogala Zawadzki

11 IX 1749 (CLubR 307, k. 1722v)

30. Józef Jasieński

1752 (Bon. VIII, s. 297)

31. Tomasz Wyrzykowski, low. podl.

1761 (Kalendarz 1762, k. F₅)

6 II 1764 (BLAN, f. 17, nr 181, k. 64v; TKL 443, s. 598)

Tego samego dnia (6 II 1764) regentem gr. lukowskim miał być Marcjjan Grotkowski (TKL 443, s. 597), który faktycznie był regentem gr. krasnostawskim

Następcą Wyrzykowskiego był Mateusz Franciszek Radzikowski, wymieniany w 1769 (Sozański, s. 25, tabl. 5)

SĘDZIA GRODZKI

32. Paweł Stoiński, pstol. buski 1728, pcz. luk. 1739

16 IX 1727 (BLAN, f. 273, nr 4104, k. 41v)

11 IX 1736 (CLubR 262, k. 80), potem pcz. luk. 1739, † 1746

33. Antoni Franciszek Rzewuski, wojski luk. 1752

1746 (Kalendarz polityczny na r. P. 1747, Lublin 1746, s. n1b)

6 VI 1752 (U IV/4, nr 655)

1761 (Kalendarz 1762, k. E₉)

34. Jan *Widlica* Domaszewski

1761 (Kalendarz 1762, k. E₉)

1764 (Bon. IV, s. 373)

WICESGERENT

35. Michał Stanisław Sarnecki
23 VIII 1687 (TKL 1545, s. 146)
22 X 1701 (CLubR 183, s. 1278), potem reg. z. lub. 1709
36. Józef Stanisław Ługowski, przedtem burg. lub. 1683, kom. z. łuk. 1689
1690 (Bon. XVI, s. 94)
11 IX 1703 (B.PAU-PAN Kr. 8333, k. 90v), † po 1711
37. Seweryn Wojtkowski
31 XII 1705 (Sig. 16, s. 206)
38. Wawrzyniec Radzikowski, pwda łuk.
3 VIII 1706 (TKL 1492, s. 31)
6 X 1711 (TKL 1545, s. 266)
39. Józef Jerzy Niewęglowski
22 VII 1710 (TKL 1545, s. 263)
30 X 1719 (B.Ossol. 2485/II, k. 290v)
40. Antoni Domański
1711 (Bon. IV, s. 361?)
29 III 1719 (B.PAU-PAN Kr. 8333, k. 114)
To inny Antoni Domański, niż ówczesny podwojewodzi, bo pod laudum w 1719 podpisali się obaj.
41. Ludwik Franciszek Żebrowski
3 XI 1712 (CLubR 186, s. 845)
29 X 1718 (CLubR 216, k. 859)
W 1713 wymieniany był Jan Celiński z Celin, który najprawdopodobniej był wiceregentem (Bon. II, s. 320)
42. Michał Stanisław Biszewski (Byszewski?), burg. łuk.
26 X 1714 (TKL 1545, s. 311)
10 XII 1714 (B.Ossol. 2485/II, k. 132)
43. Antoni Józef *Dołęga* Cieszkowski
15 VI 1718 (CLubR 216, k. 82)
1720 (LBN, f. 91, sygn. 338, k. 73), potem pis. gr. grab. 1727-30
44. Franciszek Tarkowski
24 VI 1718 (CLubR 216, k. 44)
45. Franciszek Stanisław Sarnecki
4 IX 1719 (TKL 1545, s. 365)
46. Józef Antoni Kamiński, wojski wiski 1719
30 IX 1719 (TKL 1545, s. 368)
3 X 1719 (TKL 1545, s. 368)

-
47. Antoni Łepkowski
27 VI 1722 (CLubInscr. 156, k. 208)
1 III 1723 (TKL 443, s. 83)
48. Józef Grzegorzewski
1724 (Bon. VII, s. 161)
49. Józef Jan *Wnuczek* Łobaczewski, przedtem subd. i instyg. lub. 1717
2 V 1722 (CLubInscr. 156, k. 174)
1725 (Bon. XV, s. 336)
50. Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki, pcz. wend. i kom. z. lub.
11 IX 1731 (CLubR 250, k. 482v)
18 III 1733 (CLubR 255, k. 181)
51. Franciszek Cielemeński
18 III 1733 (CLubR 255, k. 181v)
30 X 1733 (CLubR 256, k. 227)
52. Andrzej Jastrzębski
18 III 1733 (CLubR 255, k. 181v)
53. Andrzej Łaski
18 III 1733 (CLubR 255, k. 181v)
54. Piotr Hadziewicz, pstol. łuk. 1746
16 VII 1733 (B.PAU-PAN Kr. 8326, k. 169)
55. Stefan Mysłowski, pstol. wend. 1735
6 V 1735 (Sig. 24, k. 31; U IX, nr 931), A na pstol. wend.
56. Tomasz Stanisław *Skarbek* Leszczyński, przedtem burg. łuk. 1733
12 XII 1737 (CLubR 266, k. 368v)
28 IV 1744 (TKL 1546, s. 127)
57. Kossowski Mikołaj h. Łodzia lub Ciołek?
(Bon. XI, s. 344), wger. łuk. (1759)
58. Rembieliński (Rębieliński) Franciszek h. Lubicz
(Ur. XV, s. 190-192), wger. łuk. (1760)
59. Tomasz Kajetan Radomyski
28 IX 1742 (TKL 1546, s. 109)
25 VIII 1746 (TKL 443, s. 428), potem kom. z. łuk. 1764
60. Mateusz Tarkowski
1742 (Woliński II, s. 356)
61. Antoni Pierńkowski
4 X 1743 (AN Kr., ASang teka 450/21, k. 1)

62. Marcin *Grot* Ryszkowski

N i P 20 VIII 1744 (CLubR 294, k. 1250-1250v, 1255v-1256v)

18 XI 1764 (CLubR 376, k. 1060-1060v)

63. Franciszek Antoni Zabielski

N i P 20 VIII 1744 (CLubR 294, k. 1252-1252v, 1256v-1257v)

29 III 1757 (CLubR 342, k. 470)

20 XI i 9 XII 1747 błędnie zapisany jako Nakielski (CLubR 303, k. 716, 845)

64. Józef Biernacki

N i P 20 VIII 1744 (CLubR 294, k. 1252v-1253, 1257v-1258v)

65. Józef Drzewiecki

A 24 VIII 1744 na komornika gran. lub. (CLubR 294, k. 1254v-1255 - N)

66. Dionizy Franciszek Szaniawski

25 VIII 1746 (TKL 443, s. 428)

67. Wojciech Gołębiowski

26 XI 1746 (CLubR 300, k. 1045)

23 IX 1754 (CLubR 331, k. 616v)

68. Adam Gołaski

N 2 II 1748 (CLubR 304, k. 239v-240)

69. Feliks Drzewiecki

23 IX 1748 (TKL 1546, s. 151)

70. Leon Rogala Zawadzki

N i P 5 V 1749 (CLubR 307, k. 596-596v, 603v-604v, 308, k. 533)

71. Józef Szaniawski

14 II 1753 (CLubR 326, k. 227)

6 II 1764 (BLAN, f. 17, nr 181, k. 65; TKL 443, s. 598)

70. Wincenty Gołaski (Goławski)

1753 (Bon. VI, s. 196)

3 II 1759 (Ks. ref. 28, k. 136v)

24 VII 1759 (Ks. ref. 28, k. 243)

Wg Bon. był to Jan Augustyn Gołaski.

71. Antoni Karol Łaski

1753 (Bon. XV, s. 197), kom. z. łuk 1760, psęd. z. łuk. 1765, † po 1792

W 1753 wicesgerentem miał być Jan *Korwin* Kochanowski (Bon. X, s. 288)

72. Wojciech Antoni *Dunin* Szczygielski

21 V 1753 (TKL 1546, s. 197)
3 XII 1765 (CLubR 381, k. 499)

73. Antoni Kozłowski
1755 (Bon. XII, s. 99)

74. Józef Jasiński, skar. cheć. 1756
13 IX 1756 (CChR 154, k. 475v)
13 IX 1759 (CChR 157, k. 733), subd. cheł. 1758-67, potem pis. gr. łuk. 1775, † 1780

75. Mateusz Franciszek Radzikowski
14 IX 1756 (TKL 443, s. 486)
6 II 1764 (TKL 443, s. 598)
W sufragiach z 1764 podpisał się Wojciech Radzikowski wicesgerent lukowski (Elektorów poczet, s. 298). Możliwe, że chodzi o tę samą osobę.

76. Stanisław Chojecki
18 VIII 1756 (CLubR 339, k. 415v)

77. Antoni Szaniawski, łowczyc owrucki
14 IX 1756 (TKL 443, s. 483)

78. Stanisław Franciszek Humel
11 X 1757 (CLubR 344, k. 50)
Może jest tożsamy ze Stanisławem Franciszkiem wger. chełm. 1778, † 1799 (Bon. VIII, s. 7)

79. Tomasz Ambroży Kisieliński
30 IX 1758 (CLubR 349, k. 933v, 948)
24 VII 1759 (Ks. ref. 28, k. 243)

80. Ignacy Olędzki
30 V 1759 (TKL 1546, s. 225)
Może tożsamy z Ignacym, późniejszym cześnikiem parczewskim 1793 (U IV/4, nr 672)

81. Mikołaj Kossowski
11 IX 1759 (B.PAU-PAN Kr. 8326, k. 239v)

82. Antoni *Grot* Tarnawiecki
13 IX 1759 (CChR 157, k. 733)

83. Franciszek Rembieliński (Rębieliński)
16 IX 1760 (B.PAU-PAN Kr. 8326, k. 248)
Zapewne tożsamy z wojskim krasnostawskim 1775, a następnie wojskim chełmskim 1781 (U III/2, nr 1511, 1634)

84. Stefan *Widlica* Domaszewski
6 II 1764 (TKL 443, s. 598)
1767 (Bon. IV, s. 373), skar. łuk. 1778
85. Grzegorz Chromiński (Chromicki)
6 II 1764 (TKL 443, s. 598)
5 VI 1780 (Ref. I, s. 536)
86. Franciszek Brzozowski
6 II 1764 (TKL 443, s. 598)
87. Michał Jan Zaliwski (Zalewski)
6 II 1764 (TKL 443, s. 598)
88. Andrzej Jaszewski (Jaszowski)
6 II 1764 (TKL 443, s. 598)
1775 (Bon. VIII, s. 336), potem pis. gr. łuk. 1780
89. Michał Słoński
6 IX 1764 (Elektorów poczet, s. 334)
90. Stanisław Wróblewski
6 IX 1764 (Elektorów poczet, s. 412)
91. Mikołaj Wyrzykowski
6 IX 1764 (Elektorów poczet, s. 415)

Alfabetyczny spis osób

- BIERNACKI Józef h. Poraj? (Bon. Uzupeł., s. 149-153), wger. łuk. (1744) 62
BISZEWSKI (Byszewski) Michał Stanisław h. Abdank lub Jastrzębiec (Bon. Uzupeł., s. 172),
wger. łuk. (1714) 42, burg. łuk. (1714) 3
BRZOZOWSKI Franciszek h. Lubicz (Bon. II, s. 201), wger. łuk. (1764) 86, kom. z. łuk. 1784
BURSKI Antoni h. Jasieńczyk (Bon. II, s. 254-255), burg. mieln. 1719, rzekomy burg. łuk.
(1731) 6
BYSTRZYCKI Kazimierz Grzegorz h. Bończa (Bon. II, s. 295-296), burg. łuk. (1731-33) 6
CELIŃSKI Jan h. Zaremba? (Bon. II, s. 320-321), rzekomy wger. łuk. (1713) 41, v-reg. łuk.
1713
CHOIŃSKI (Chojeński) Franciszek Salezy h. Korczak (Bon. III, s. 40-41), burg. łuk. (1757-
59) 9, łow. smol. 1759
CHOJECKI Stanisław h. Lubicz (Bon. III, s. 43-45), wger. łuk. (1756) 76
CHROMIŃSKI (Chromicki) Grzegorz h. Lubicz (Bon. III, s. 94), wger. łuk. (1764-80) 85
CIELEMEŃCKI Franciszek h. Rogala (Bon. III, s. 187), wger. łuk. (1733) 51
CIESZKOWSKI Antoni Józef h. Dołęga (Bon. III, s. 206-211), wger. łuk. (1718-20) 43, pis.
gr. grab. 1727-30

- DOMAŃSKI h. Larissa (Bon. IV, s. 360-365): Antoni, wger. łuk. (1710-19) 40
- Szymon Stanisław, kom. z. stęż. 1688, kom. z. łuk. 1689, pis. gr. łuk. (1690-93) 11
- DOMASZEWSKI Widlica h. Nieczuja lub Jastrzębiec (Bon. IV, s. 372-373): Jan, sęd. gr. łuk. (1761-64) 34
- Paweł, psta łuk. (1767-83) 25, pstol. łuk. 1767, pcz. łuk. 1777, stol. łuk. 1778, † po 1792
- Stefan, wger. łuk. (1764-67) 84, skar. łuk. 1778, † 1788
- DRZEWIECKI h. Nałęcz (Bon. V, s. 59-62): Feliks, wger. łuk. (1748) 67
- Józef Antoni, wger. łuk. (a. 1744) 63, kom. gran. lub. 1744-53
- GAŚECKI Kazimierz Fabian h. Bożawola (Bon. V, s. 397-399), burg. łuk. (1705) 2, kom. gran. łuk. 1705
- GOŁASKI (Goławski) h. Jastrzębiec (Bon. VI, s. 195-197): Adam, wger. łuk. (1748) 66
- Wincenty, wger. łuk. (1753-59) 70
- GOŁĘBIEWSKI (Gołębiewski) Wojciech h. Prawdzic? (Bon. VI, s. 203), wger. łuk. (1746-54) 65
- GROTKOWSKI Marcjan (Marcin) h. Ogończyk odm. (Bon. VII, s. 115-116), reg. gr. krasn. 1760-65, rzekomy reg. gr. łuk. (1764) 31, pis. gr. krasn. 1777, cz. krasn. 1777, sęd. gr. krasn. 1779, † po 1792
- GRZEGORZEWSKI Górka Józef h. Lis (Bon. VII, s. 158-161), wger. łuk. (1724) 48
- HADZIEWICZ Piotr h. Wieniawa (Bon. VII, s. 225-228), wger. łuk. (1733) 54, pstol. łuk. 1746-67, † 1782
- HUMEL Stanisław Franciszek h. Pomian (Bon. VIII, s. 7), wger. łuk. (1757) 78
- JASIŃSKI (Jasiński) h. Rawicz (Bon. VIII, s. 296-297): Antoni, pis. gr. łuk. (1731-38) 14, cz. liw. 1738, † 1739
- Antoni, pis. gr. łuk. (1761) 16
- Jan, reg. gr. łuk. (1697) 26, pis. gr. łuk. (1700-03) 12, psta łuk. (1709-24) 20, psęd. z. liw. 1719, sęd. z. liw. 1724, sęd. gr. czer. 1733, † a. 1765
- Józef, reg. gr. łuk. (1752) 30, wger. łuk. (1756-59) 74, rzekomy skar. chęc. 1756, subd. chęc. 1758-66, pis. gr. łuk. (1766-75) 17, wojski mn. łuk. 1775, † 1780
- JASTRZĘBSKI h. Ślepowron (Bon. VIII, s. 319-324): Andrzej Franciszek, miecz. bract. 1697, pis. gr. łuk. (1716-26) 13, psta łuk. (1731-33) 21
- Andrzej, wger. łuk. (1733) 52
- Kazimierz Antoni, reg. gr. łuk. (1733) 28, skar. bydg. 1735, psta łuk. (1742-53) 23, sęd. z. łuk. 1754, † 1779
- Marcin Jan, cz. owr. 1690, psta łuk. (1690-96) 18, psęd. z. łuk. 1696, sęd. z. łuk. 1713, † po 1719
- JASZEWSKI (Jaszowski) Andrzej h. Lubicz lub Ślepowron (Bon. VIII, s. 331-335), wger. łuk. (1764) 88, pis. gr. łuk. 1780
- JEZIERSKI Gołąbek h. Nowina lub Prus II (Bon. IX, s. 31-37): Jan, pis. gr. łuk. (1745-46) 15
- NN, burg. łuk. (1702) 1
- KAMIEŃSKI (Kamiński) Kazimierz h. Jastrzębiec (Bon. IX, s. 187-190), psta łuk. (1739-42) 22
- KAMIŃSKI Józef Antoni, wger. łuk. (1719) 46, rzekomy cz. łuk. 1735-37
- KISIELIŃSKI Tomasz Ambroży h. Junosza (Bon. X, s. 82-83), wger. łuk. (1758-59) 79
- KOCHANOWSKI Jan h. Korwin (Bon. X, s. 268-285), rzekomy wger. łuk. (1753) 71
- KOSSOWSKI Mikołaj h. Łodzia lub Ciołek? (Bon. XI, s. 344), wger. łuk. (1759) 81
- KOWNACKI Sebastian h. Ślepowron (Bon. XI, s. 32), burg. łuk. (1719) 4

- KOZŁOWSKI Antoni h. Jastrzebiec (Bon. XII, s. 96-106), wger. łuk. (1755) 73
- KRUSZEWSKI Michał h. Abdank?, burg. łuk. (1751-52) 8
- LESZCZYŃSKI Skarbek Tomasz Stanisław h. Abdank (Bon. XIV, s. 135-136), burg. łuk. (1733) 7, wger. łuk. (1737-44) 56
- ŁASKI h. Korab (Bon. XV, s. 196-199): Andrzej, wger. łuk. (1733) 53
- Antoni Karol Andrzej, wger. łuk. (1753) 71, kom. z. łuk. 1756-65, psęd. z. łuk. 1765, sęd. z. łuk. 1779, chor. łuk. 1786, † po 1794
- ŁEPKOWSKI (Łebkowski) Antoni h. Dąbrowa (Bon. XV, s. 310-315), wger. łuk. (1722-23) 47
- ŁOBACZEWSKI Wnuczek Józef Jan h. Jastrzebiec (Bon. XV, s. 336-337), subd. lub. 1717, instyg. lub. 1717, wger. łuk. (1722-25) 49
- ŁUGOWSKI Józef Stanisław h. Lubicz (Bon. XVI, s. 93-96), burg. lub. 1683, wger. łuk. (1690-1702) 36, kom. z. łuk. 1689-1706, † po 1711
- MYSŁOWSKI Stefan h. Rawicz (Ur. XI, s. 364-366), wger. łuk. (1735) 55, pstol. wend. 1735, rzekomy miecz. brzeski (-kuj.?) 1738
- NIEPRZECKI Mikołaj Stanisław Kostka h. Paprzyca (Nies. VI, s. 557), rzekomy chor. parn. 1718, kom. z. lub. 1720-36, pcz. wend. 1726, wger. łuk. (1731-33) 50, pcz. urząd. 1736, pis. gr. lub. 1739-65, pcz. lub. 1744, psęd. z. lub. 1765, † 1777
- NIEWĘGŁOWSKI Józef Jerzy h. Jastrzebiec (Nies. VI, s. 561), wger. łuk. (1710-19) 39
- OLĘDZKI Ignacy h. Rawicz (Nies. VII, s. 68-69), wger. łuk. (1759) 80
- PAPROCKI Kazimierz h. Cholewa? (Nies. VII, s. 245), burg. łuk. (1719) 5, cz. nowogr. 1720
- PIEŃKOWSKI Antoni h. Suchekomnaty (Nies. VII, s. 293-294), wger. łuk. (1743) 59
- RADOMYSKI Tomasz Kajetan h. Rogala (Nies. VIII, s. 22), wger. łuk. (1742-46) 57, kom. z. łuk. 1764-78, pis. z. łuk. 1780, † po 1792
- RADZIKOWSKI h. Ogończyk (Nies. VIII, s. 34): Mateusz Franciszek, wger. łuk. (1756-64) 75, reg. gr. łuk. (1769) 31, skar. łuk. 1770, wojski mn. łuk. 1771, pis. z. łuk. 1775, † 1780
- Michał, reg. gr. łuk. (1702) 27
- Wawrzyniec, wger. łuk. (1706-11) 38, pwda łuk. 1707-11
- REMBIELIŃSKI (Rebieliński) Franciszek h. Lubicz (Ur. XV, s. 190-192), wger. łuk. (1760) 83, zapewne wojski mn. krasn. 1775, wojski w. cheł. 1781-85, † po 1790
- RYSZKOWSKI Grot Marcin h. Nowina (Nies. VIII, s. 212), wger. łuk. (1744-64) 60
- RZEWUSKI Bejdo Antoni Franciszek h. Krzywda (Nies. VIII, s. 221-224), sęd. gr. łuk. (1746-61) 33, wojski łuk. 1752, łow. łuk. 1759, pcz. łuk. 1770, stol. łuk. 1777, chor. łuk. 1778, † po 1786
- SARNECKI h. Ślepowron? (Nies. VIII, s. 280-281): Franciszek Stanisław, wger. łuk. (1719) 45
- Michał Stanisław, wger. łuk. (1687-1701) 35, reg. z. lub. 1709, † ok. 1715
- SŁOŃSKI Michał h. Ostoja?, wger. łuk. (1764) 89
- STOIŃSKI Paweł h. Janina (Nies. VIII, s. 521-523), pstol. bus. 1719, sęd. gr. łuk. (1727-36) 32, pcz. łuk. 1739, † 1746
- SZANIAWSKI Gzara h. Junosza (Nies. VIII, s. 599-601): Antoni, wger. łuk. (1756) 77
- Dionizy Franciszek, wger. łuk. (1746) 64
- Feliks (Szczęsny), psta łuk. (1764) 24
- Józef, wger. łuk. (1753-64) 69
- SZCZYGIELSKI Dunin Wojciech Antoni h. Łabędź?, wger. łuk. (1753-65) 72
- TARKOWSKI h. Cholewa? (Nies. IX, s. 9): Franciszek, wger. łuk. (1718) 44
- Mateusz, wger. łuk. (1742) 58

TARNAWIECKI (Tarnowiecki) Grot Antoni h. Topór (Nies. IX, s. 26), wger. luk. (1759) 82
TOKARZEWSKI Franciszek Karol h. Trąby (Nies. IX, s. 77-78), pis. gr. luk. (1694-97) 11,
kom. gran. luk. 1695-97, † a. 1701
WITKOWSKI Wojciech h. Nowina? (Nies. IX, s. 364-366), burg. luk. (1764-80) 10, sąd. z.
luk. 1794
WOJTKOWSKI Seweryn h. Lubicz (Nies. IX, s. 443), wger. luk. (1705) 37
WRÓBLEWSKI Stanisław h. Ślepowron (Nies. IX, s. 444), wger. luk. (1764) 90
WYRZYKOWSKI h. Ślepowron (Nies. IX, s. 458): Mikołaj, wger. luk. (1764) 91
- Tomasz, wojski mieln. 1757, łow. podl. 1759, reg. gr. luk. (1761-64) 31, † po 1779
ZABIELSKI Franciszek Antoni h. Trzaska (Nies. X, s. 7), wger. luk. (1744-57) 61
ZALIWSKI (Zalewski) Michał Jan h. Junosza (Nies. X, s. 46), wger. luk. (1764) 87
ZARZECKI (Zarzycki) Jan Stanisław h. Warnia lub Korwin (Nies. X, s. 91), wojski luk. 1688,
pwda luk. 1690-92, psta luk. (1697-1704) 19, † 1705
ZAWADZKI Leon h. Rogala (Nies. X, s. 102-107), reg. gr. luk. (1749) 29, wger. luk. (1749) 68
ŻEBROWSKI Ludwik Franciszek h. Jasińczyk (Nies. X, s. 143), wger. luk. (1712-18) 41

REFERENCES

Archival sources:

Archiwum Archidiecezjalne w Lublinie: Acta Consistorii Lublinensis, sygn. Rep. 60 A XXVII; Akta kapituły katedralnej lubelskiej, sygn. Rep. 64 TVII.

Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie: Archiwum Publiczne Potockich, sygn. 133; Castrensia Łukoviensia, sygn. 57; Księgi sądu referendarskiego, sygn. 22, 45; Księgi Sigillat Metryki Koronnej, sygn. 15, 16, 26; Archiwum Narodowe w Krakowie, Archiwum Sanguszków, teka 450/21.

Archiwum Państwowe w Lublinie: Castrensia Chelmensia Relationes, sygn. 157; Castrensia Lublinensia Inscriptiones, sygn. 156; Castrensia Lublinensia Relationes, sygn. 149, 154, 157, 161, 167, 168, 178, 183, 185, 186, 191, 216, 218b, 219, 221, 243, 250, 255, 256, 262, 266, 268, 294, 297, 300, 303, 304, 307, 308, 317, 322, 326, 331, 339, 342, 344, 349, 376, 381, 387; Trybunał Koronny Lubelski, sygn. 443, 1488, 1545, 1546.

Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk im. Wróblewskich w Wilnie: fond 17, nr 181; fond 273, nr 4104.

Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, sygn. 3278, 8326, 8333.

Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, sygn. 2485/II.

Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy w Kijowie, fond 254, opis 1, nr 1218.

Lwowska Biblioteka Naukowa Akademii Nauk Ukrainy im. W. Stefanyka we Lwowie, fond 91, sygn. 338, 339.

Printed sources:

Kalendarz polityczny na rok P. 1747 przybyszowy, po przestępnym trzeci..., Lublin [1746].

Kalendarz polityczny na rok Pański 1762 po przybyszowym pierwszy, po przestępnym drugi..., Lublin 1761.

Księgi referendarii koronnej z czasów saskich. Sumariusz, t. I-II, oprac. W. Woźniakowa, Warszawa 1969-70.

Księgi referendarii koronnej z drugiej połowy XVIII w., t. I-II, wyd. A. Keckowa, W. Pałucki, Warszawa 1955-57.

Lustracja województwa lubelskiego 1661, wyd. H. Oprawko, K. Schuster, Warszawa 1962.

Summariusz królewsczyzn w całej Koronie Polskiej z wyrażeniem posesorów i siła która płaci rocznej

kwarty, spisany roku 1770, wyd. E. Piotrowski, Żyтомierz 1862.

Volumina Legum. Przedruk zbioru praw staraniem xx. Pijarów w Warszawie, od roku 1732 do roku 1782 wydane, wyd. J. Ohryzko, t. VII, IX, Petersburg 1860.

Studies:

Bednaruk Waldemar, *Sejmiki lubelskie w okresie stanisławowskim (1764-1794)*, Lublin 2011.

Bondyra Wiesław, *Podwojewództwiowie, komornicy i regenci lubelscy w czasach saskich*, „Rocznik Lubelski”, t. XLVII, 2021, s. 73-90.

Bondyra Wiesław, *Urzednicy grodzcy lubelscy w czasach saskich. Spisy*, „Almanach Historyczny”, t. 23, 2021, z. 1, s. 59-80.

Bondyra Wiesław, *Urzednicy grodzcy wojewodztwa bełskiego i ziemi chełmskiej w czasach saskich. Spisy*, [w:] *Scientia nihil est quam veritas imago. Studia ofiarowane Ryszardowi Szczygłowi w siedemdziesiątce urodzin*, red. A. Sochacka, P. Jusiak, Lublin 2014, s. 888-936.

Bondyra Wiesław, *Vice-voivodes, Bailiffs and Regents in Bełz Voivodeship and Chełm Land in the Times of the Saxon Rule (Podwojewództwiowie, komornicy i regenci wojewodztwa bełskiego i ziemi chełmskiej w czasach saskich)*, „Res Historica”, 2020, 49, s. 265-288.

Boniecki Adam, *Herbarz polski*, t. II-XVI, Warszawa 1899-1913.

Deputaci Trybunału Koronnego 1578-1794. Spis, cz. 3: 1661-1700, oprac. L. Wierzbicki, cz. 4: 1701-1750, oprac. W. Bondyra, cz. 5: 1751-1794, oprac. J. Ternes, Warszawa 2017.

Elektorowie królów Władysława IV, Michała Korybuta, Stanisława Leszczyńskiego i spis stronników Augusta III, oprac. J. Dunin-Borkowski i M. Dunin-Wąsowicz, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie”, t. I: 1908/1909.

Elektorów poczet, którzy niegdyś głosowali na elektów Jana Kazimierza roku 1648, Jana III roku 1674, Augusta II roku 1697 i Stanisława Augusta roku 1764, najjaśniejszych królów polskich, wielkich książąt litewskich, i.t.d., wyd. O. Pietruski, Lwów 1845.

Jop Robert, *Środowisko urzędnicze kancelarii grodzkich w Chełmie, Lublinie i Krasnymstawie w drugiej połowie XVII w.*, Lublin 2003.

Konopczyński Władysław, *Dłuski Sebastian*, w: *Polski słownik biograficzny*, t. V, s. 197.

Łosowski Janusz, *Kancelaria grodzka chełmska od XV do XVIII w. Studium o urzędzie, dokumentacji, jej formach i roli w życiu społeczeństwa staropolskiego*, Lublin 2004.

Niesiecki Kasper, *Herbarz polski*, t. II-X, wyd. J. N. Bobrowicz, Lipsk 1839-1845.

Pielas Jacek, *Urzednicy grodzcy nowokorczyńscy i ich kariery w XVII w.*, [w:] *Dzieje biurokracji*, t. 4, cz.1, red. A. Górak, K. Latawiec, D. Magier, Lublin – Siedlce 2011, s. 137-151.

Szozański Antoni, *Imienne spisy osób duchownych, świeckich i wojskowych, które w pierwszych ośmiu latach panowania króla Stanisława Poniatowskiego od 1764 – 1772 r. w rządzie lub administracji Rzeczypospolitej udział brały*, Kraków 1866.

Uruski Seweryn, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. XI-XII, Warszawa 1914-1915.

Urzednicy inflanccy XVI-XVIII w. Spisy, oprac. K. Mikulski, A. Rachuba, Kórnik 1994.

Urzednicy podlascy XIV-XVIII w. Spisy, oprac. E. Dubas-Urwanowicz, W. Jarmolik, M. Kulecki, J. Urwanowicz, Kórnik 1994.

Urzednicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy, t. IV: *Ziemia smoleńska i wojewodztwo smoleńskie XIV-XVIII w.*, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P. Romaniuk, Warszawa 2003.

Urzednicy wojewodztwa bełskiego i ziemi chełmskiej XIV-XVIII w. Spisy, oprac. H. Gmiterek, R. Szczygieł, Kórnik 1992.

Urzednicy wojewodztwa lubelskiego XVI-XVIII w. Spisy, oprac. W. Kłaczewski, W. Urban, Kórnik 1991.

Witkowski Wojciech, *XVIII-wieczny zbiór formuł prawnych grodu lubelskiego*, „Rocznik Lubelski”, 16, 1973, s. 143-153.

Woliński Marek, *Herbarz szlachty ziemi łukowskiej na Lubelszczyźnie*, t. I-II, Szczecin 2011, 2014.